

Plānotie PVN likuma grozījumi 2022. gadā 2/49/21

Vecākais projektu vadītājs nodokļu pārvaldības un grāmatvedības nodaļā, PwC Latvija

Juris Boiko

Vecākā konsultante nodokļu konsultāciju nodaļā, PwC Latvija
Kristīne Skrastiņa

Vēl tikai Valsts prezidenta izsludināšanu gaida Saeimā pieņemtie Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas likumprojekta priekšlikumi un Ministru kabineta sēdē atbalstītie **Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likuma** grozījumu projekti. Šie grozījumi ir galvenokārt saistīti ar citu tiesību aktu grozījumiem vai paredzēti, lai pārņemtu vairākas PVN direktīvas, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu. Šajā rakstā – īsumā par gaidāmajiem grozījumiem.

Depozīta sistēma

Ar **PVN likuma** grozījumiem ir plānots saskaņot Iepakojuma likuma grozījumus, kuri ar 2022. gada 1. februāri ievieš obligāto depozīta sistēmu atkārtoti lietojamam un vienreiz lietojamam iepakojumam.

Šobrīd **PVN likumā** ir ieviestas atsevišķas normas attiecībā uz depozīta sistēmu atkārtoti lietojamam iepakojumam. 39. pantā ir noteikts, ka darījuma ar PVN apliekamajā vērtībā neiekļauj atkārtoti lietojamā depozīta maksu. Savukārt 90. pantā reģistrētam PVN maksātājam, kurš atkārtoti lietojamam iepakojumam piemēro depozīta sistēmu, ir noteikts pienākums, iesniedzot deklarāciju par taksācijas gadu, koriģēt piegādāto preču ar PVN apliekamo vērtību par atpakaļ nesaņemtā depozīta iepakojuma vērtību un iemaksāt aprēķināto PVN summu valsts budžetā. Tāpat 117. panta piektās daļas 4. punktā reģistrētam PVN maksātājam ir noteikts pienākums iesniegt deklarāciju par taksācijas gadu, ja tas piemēro depozīta sistēmu atkārtoti lietojamam iepakojumam.

Atbilstoši spēkā esošajam Iepakojuma likuma regulējumam šobrīd iepakotāji var piemērot brīvprātīgu depozīta sistēmu atkārtoti lietojamam dzērienu iepakojumam. 2019. gada 24. oktobrī Saeima pieņēma Iepakojuma likuma grozījumus, ar kuriem Latvijā no 2022. gada 1. februāra tiek ieviesta obligāta vienota depozīta sistēma gan atkārtoti lietojamam, gan vienreiz lietojamam dzērienu iepakojumam.

5% likme grāmatu, avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu piegādei

Ar 2022. gada 1. janvāri 12% likmi grāmatu, avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu piegādei plāno samazināt uz 5%.

Samazināto 5% likmi piemēros grāmatu (tostarp mācību literatūras, brošūru, bukletu un tamlīdzīgu iespaidarbu, bilžu, zīmējamo un krāsojamo grāmatu bērniem, iespiestu nošu un nošu rakstu, karšu un hidrogrāfisko vai tamlīdzīgu shēmu) piegādei iespaidarba vai elektroniska izdevuma formā (arī grāmatu piegādei tiešsaistē vai lejuplādē).

Turklāt 5% likmi piemēros iespaidarba vai elektroniska izdevuma formā (arī tiešsaistē vai lejuplādē) izdotas preses un citu masu informācijas līdzekļu izdevumu vai publikāciju (tostarp avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu, informācijas aģentūru paziņojumu, kas paredzēti publiskai izplatīšanai, kā arī publikāciju interneta vietnē) piegādei, kā arī to abonentmaksai.

Tāpat kā pašreizējā **PVN likuma** redakcijā, samazinātā likme nebūs piemērojama tādu grāmatu, avīžu, žurnālu, biļetenu un citu periodisko izdevumu piegādei iespieddarba un elektroniska izdevuma formā, kuri ir ar erotisku un pornogrāfisku raksturu, kuru saturiskā ievirze un uzdevums ir reklāmas vai komercsludinājumu publicēšana un kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no videosatura vai mūzikas.

Atbrīvojums piespiedu dalītā īpašuma gadījumiem

Nomas institūta izmantošana dalītā īpašuma gadījumā bija radījusi iepriekš neparedzētas netiešās sekas, un viens no jautājumiem bija PVN piemērošana nomas maksājumiem, ja zemes īpašnieks ir PVN maksātājs. Saskaņā ar PVN likumu noma ir apliekams darījums – ja zemes īpašnieks ir PVN maksātājs, tad ēkas īpašniekam papildus noteiktajai nomas maksai jāmaksā arī PVN. Šādā situācijā bija konstatējama nevienlīdzīga attieksme pret dažādiem ēku īpašniekiem dalītā īpašumā atkarībā no tā, vai zemes īpašnieks ir PVN maksātājs. Atbilstoši plānotajiem grozījumiem ar PVN neapliks likumisko zemes lietošanas maksu, ko līdz šim brīdim saskaņā ar PVN likumu uzskata par pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību.

Šis atbrīvojums attieksies uz likumiskajām zemes lietošanas tiesībām zemes un būves īpašnieku savstarpējās tiesiskajās attiecībās ar 2022. gada 1. janvāri. Turklāt, ņemot vērā likuma “Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību” grozījumos noteiktos spēkā stāšanās posmus, no 2022. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim PVN atbrīvojums būs piemērojams arī nomas maksai piespiedu nomas tiesiskajās attiecībās.

Bez iepriekš minētajiem būtiskajiem grozījumiem, gaidāmas arī izmaiņas PVN piemērošanā preču piegādēm un pakalpojumiem citu ES dalībvalstu bruņoto spēku vienībām, kā arī vairāki redakcionāli precizējumi PVN likuma pantos.